

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LIIKENNEVAKUUTUSLAIKSI (HE 123/2015)

Linja-autoliitto ry toteaa pyydettyinä lausuntona otsikkoasiasta seuraavaa.

Liikennevakuutusjärjestelmän kustannus- ja riskinjakomekanismi

Nykyisen liikennevakuutusjärjestelmän keskeisenä ongelmana pidetään sitä, että liikennevakuutusjärjestelmä ei riittävässä määrin hajauta vahingoista maksettavia korvauksia kaikkien osallisten kesken. Järjestelmä koetaan epäoikeudenmukaiseksi silloin, kun korvauksia suoritetaan yksittäisen linja-autoyhtiön vakuutuksesta ilman yhtiön tai sen henkilöstön omaa myötävaikutusta ja huolimattomuutta. Toisin sanoen liikennevakuutusjärjestelmä johtaa käytännössä tilanteisiin, joissa on ns. ankaran vastuun piirteitä.

On sinänsä sattumanvaraista, minkä linja-autoyhtiön ajoneuvo on osallisena esimerkiksi jalankulkijan tai matkustajan henkilövahinkoon, jos henkilö on itse myötävaikuttanut vahingon syntymiseen. Vaikka vahinkoja korvataan liikennevakuutusjärjestelmän kautta, käytännössä isojen linja-autoyhtiöiden vahinkohistoria hinnoitellaan tuleviin vakuutusmaksuihin riippumatta oman myötävaikutuksen ja huolimattomuuden määrästä ja asteesta. Vahinkojen kustannusvaikutukset kohdistuvat siten suoraan niihin yrityksiin, joissa vahinkotapahtumia ilmenee ja siten ilman vakuutusjärjestelmän perimmäisen tarkoituksen mukaista vastuun jakaantumista koko liikennevakuutusjärjestelmän osallisten kesken.

Tällä tavoin eriytyvillä vakuutusmaksuilla voi olla kielteistä vaikutusta alan kilpailuneutraliteettiin, koska vahinkokustannukset eivät tehokkaasti ja tasapuolisesti pulverisoidu vakuutuksenottajien kesken varsinkaan järjestelmätasolla.

LINJA-AUTOLIITTO

Vakuutus tuotteiden kilpailun edistäminen

Lainsäädännön kautta tulee varmistua, että vahinkovakuutusyhtiöiden välille muodostuu merkitykselliset ja toimivat markkinat vakuutus tuotteiden tarjonnassa ja hinnoittelussa.

Lain soveltamisalan rajaamisesta

Hallituksen esityksessä on omaksuttu yleisluonteisten säännösten käyttö. Linja-autoliikenteen kannalta on tärkeää, että lain 1 §:n mukaiseen soveltamisalaan kuuluvat liikenteeseen käyttämisenä muun ohella linja-autoliikenteen pysäkit, linja-autoasemat ja varikot sekä koulujen piha-alueet ja muut rajatut alueet, kuten varuskunta- ja tehdasalueet. Kyse on ajoneuvojen tavanomaisesta liikkumisesta ja käytöstä, joten pääsääntöisesti kaikkien tällaisilla alueilla liikkuvien ajoneuvojen tulee olla liikennevakuutettuja.

Linja-autoalan kannalta on tärkeää, että linja-autopysäkillä tai -asemalla sekä koulujen piha-alueilla tapahtuvaa linja-autoon nousemista tai poistumista voidaan pitää liikenteeseen käyttämisenä. Liikenteeseen käyttäminen tulee katsoa vakiintuneella tavalla kuljettajan tai matkustajan ajoneuvon nouseminen tai sieltä poistuminen samoin kuin ajoneuvon lastaaminen tai purkaminen. Kaikki edellä mainitut toimenpiteet liittyvät kiinteästi ajoneuvon liikenteeseen saamiseen ja siten ajoneuvon liikenteeseen käyttämiseen.

Ajoneuvon ovien avaamisen ja sulkemisen lisäksi myös linja-auton tavaratilan luukkujen avaaminen ja sulkeminen tulee katsoa liikenteeseen käyttämiseksi. Tavaratilan luukkujen avaaminen on rinnastettavissa myös ajoneuvon takaluukun avaamiseen tai konepellin avaamiseen.

Vakuutuksen myöntäminen ja vastuun alkaminen

Lain säännöksiin tulee varmistua siitä, että vakuutusmaksujen maksamatta jättämisellä on vaikutus ajoneuvon käyttökiellon lisäksi siihen, että uutta liikennevakuutusta ei voida myöntää. Vakuutusyhtiöllä tulee olla mahdollisuus asettaa liikennevakuutuksen ennakkomaksu vakuutusmaksuvelvollisuuden tehokasta toteuttamista varten.

LINJA-AUTOLIITTO

Vakuutusmaksun suuruus

Liikennevakuutuslain mukaisessa hinnoittelussa tulee olla mahdollisuus ottaa vakuutuksen hinnoittelussa huomioon ajoneuvo- ja yrityskohtainen vahinkohistoria siltä osin kuin kyse on vakuutuksenottajan omasta myötävaikutuksesta ja tuottamuksesta vahinkohistoriassa. Käänteisesti vakuutusmaksun hinnoittelussa ei tule sallia ns. ankaran vastuun kohdentamista yksittäiseen vakuutuksenottajaan.

Kuluttaja- ja kuljetusoikeudellinen näkökulma

Linja-autoliikennettä varten ei ole omaa erillistä kuljetusoikeudellista sääntelyä. Tämän vuoksi on tärkeää, että vahinkotapahtumat, jotka liittyvät linja-auton käyttöön liikenteessä, korvataan liikennevakuutuksesta. Korvattavuuden ulkopuolelle tulisi jäädä sellaiset tilanteet, joissa matkustajalle tapahtunut vahinko johtuu matkustajan omasta huolimattomuudesta tai vahinko ei johdu ajoneuvoon liittyvästä liikenteellisestä seikasta.

Esimerkiksi matkustajalle pysäkkialueella tapahtuneesta liukastumisesta ja kaatumisesta aiheutuvia vahinkojen korvaaminen ei tule olla liikennevakuutuksen korvattavuuden piirissä. Edelleen korvattavuuden ulkopuolelle tulisi jäädä tilanteet, joissa esimerkiksi henkilö linja-auton käytävällä liikkuessaan kompastuu ja kaatuu, jos tämä ei johdu liikenteellisestä tilanteesta.

Edellä esitetyn perusteella voisi olla tarpeen kuljetusoikeudellisten vastuiden määrittämiseksi ja rajaamiseksi selvittää myöhemmin ja erillisenä asia, onko liikennevakuutusjärjestelmän ohella tarpeen laatia omaa erityislainsäädäntöä kuljetusoikeuden kannalta merkityksellisistä vastuukysymyksistä linja-autoliikennettä varten, kuten muissa liikennemuodoissa on tehty.

LINJA-AUTOLIITTO RY

Mika Mäkilä
toimitusjohtaja